

عنوان مقاله:

امکان سنجی عقاب جاهل مرکب از دیدگاه عقل

محل انتشار:

فصلنامه آینه معرفت، دوره 23، شماره 2 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

رضا الهامی - عضو هیات علمی گروه فقه و حقوق اسلامی، دانشکده الهیات دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (نویسنده مسئول)

حجت والایی راد - دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

خلاصه مقاله:

امور اعتقادی در کنار تکالیف عبادی و غیر عبادی از مهم ترین مسائلی است که شریعت مطهر اسلام بدان پرداخته است. ممکن است ادعا شود می توان دلایل محکمی برای لزوم اعتقاد داشتن به اصول دین ارائه نمود. این نوشتار به دنبال پاسخ به این است که باتوجه به حجیت قطع، اگر شخصی به واسطه تشخیص عقل خویش به یک عقیده باطلی ایمان آورد، یا برعکس با استدلال عقلی به مطلبی که در دین برای عموم متدینین ثابت است منکر شود، در این صورت از منظر عقل امکان عقاب دنیوی و اخروی وی چگونه قابل توجیه است؟ همچنین چه آثاری بر این اعتقاد بار خواهد شد؟ با بررسی ادله عقلی و کلمات فقها در می یابیم از آنجایی که حجیت قطع ذاتی است، شخصی که قاطع به یک نظریه است و به اقتضاء قطع خود اعمالی انجام می دهد یا تکالیف واقعی و نفس الامری را ترک می کند، امکان خطاب تکلیفی بر خلاف قطع وی به او وجود ندارد. همچنین این نتیجه حاصل می شود که هرچند در عمل امکان اجبار او به التزام و تظاهر بر خلاف قطعش وجود دارد، اما امکان تغییر واقعی عقیده برای او وجود ندارد. البته اگر جهل او تقصیری بوده باشد وی به خاطر تقصیر خود نه عمل بر طبق اعتقاد، مورد مواخذه و عقاب قرار خواهد گرفت.

کلمات کلیدی:

مرکب جاهل، عقیده، کیفر، عقل

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1768095>

